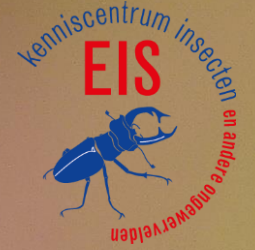

Bijen en zweefvliegen in het Bijenlandschap tussen 2015 en 2024

Menno Reemer

74 locaties afzonderlijk onderzocht

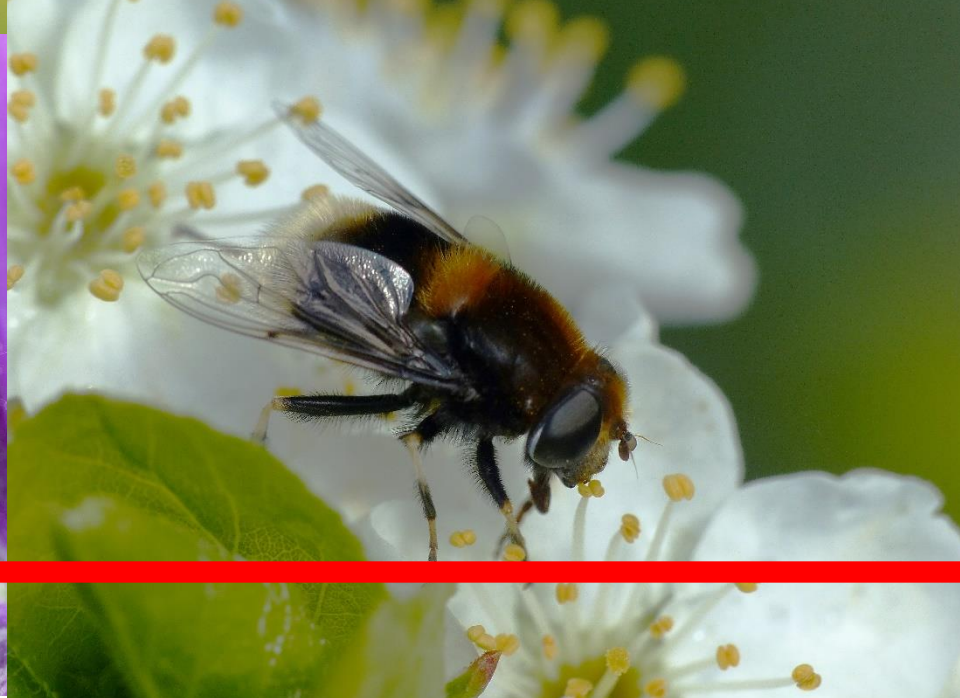
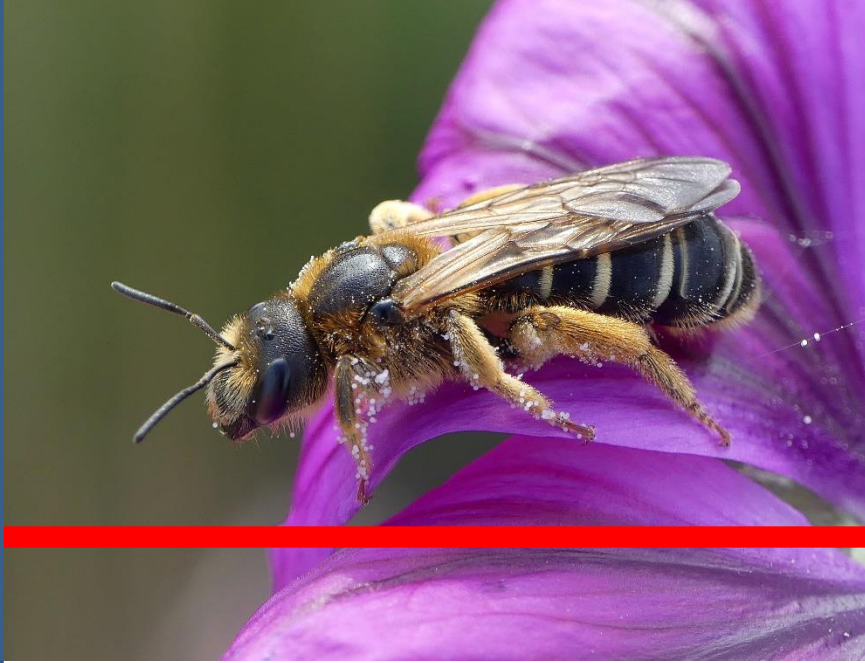
2015, 2018, 2021, 2024

3x per jaar

Bijen en zweefvliegen

Bijen én zweefvliegen

Wat zijn zweefvliegen?

Wat zijn zweefvliegen?

Foto Ben Sale (WikiMedia)

Gele kommazweefvlieg
Eupeodes latifasciatus
Larven: bladluiseters

Wat zijn zweefvliegen?

Doorzichtig-gele melkzweefvlieg
Leucozona glauca
Larven: bladluiseters

Wat zijn zweefvliegen?

Vosrood gitje

Cheilosia chrysocoma

Larven: planteneters (engelwortel)

Wat zijn zweefvliegen?

Gevlekte gouden bladloper
Xylota xanthocnema

Larven: bacteriefilteraars in rottend hout

Wat zijn zweefvliegen?

Stipfopwesp

Chrysotoxum festivum

Larven: bladluiseters in associatie met mieren

Wat zijn zweefvliegen?

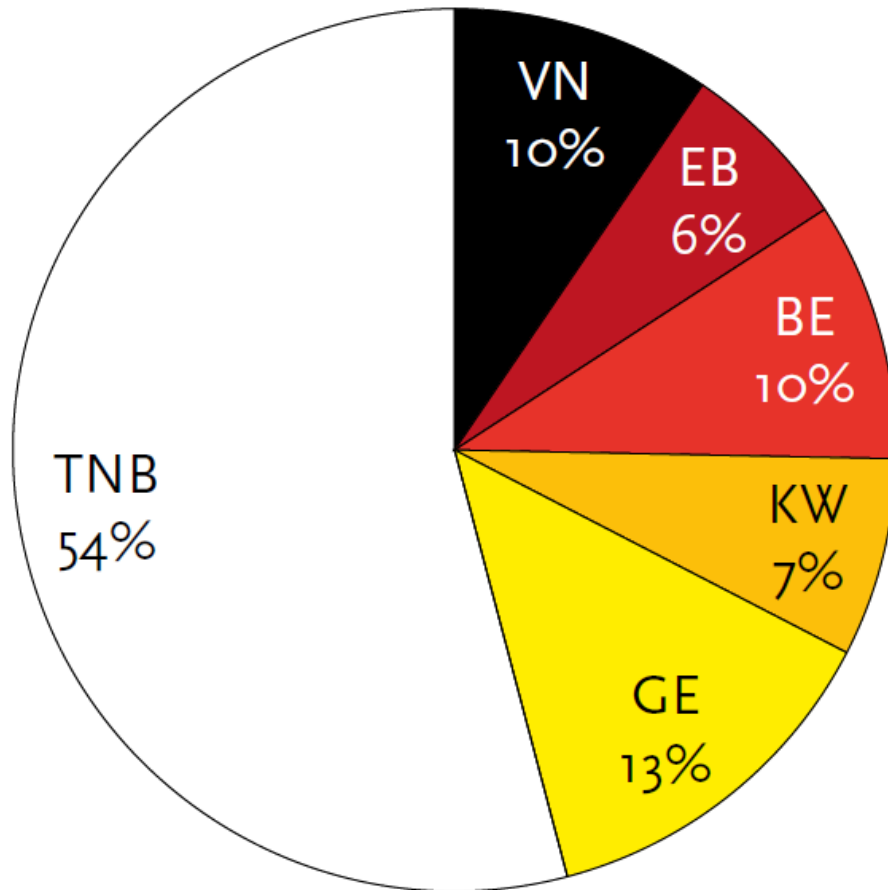
Hommelreus
Volucella bombylans
Larven: afvaleters in hommelnesten

Waarom zweefvliegen?

- **Belangrijke bestuivers, net als bijen**
 - **Larven spelen uiteenlopende rollen in ecosysteem: bladluiseters, planteneters, bacteriefilteraars etc.**
 - **Meer in bossen en moerassen dan bijen**
 - **Veel soorten bedreigd**
-

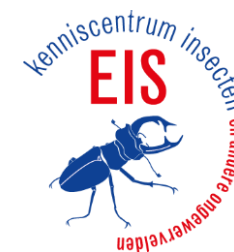
Rode Lijst zweefvliegen 2024

I.o.v. Ministerie van LVVN

345 soorten in NL
317 beschouwd
146 op RL (46 %)

Resultaten monitoring

Aantal soorten per jaar

	Bijen	Zweefvliegen
2015	(68)*	(85)*
2018	97	85
2021	91	85
2024	101	80

*: excl. Fietsroutes Zoetermeer

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

In 2023 heeft 30 % van de soorten die landelijk stabiel zijn of zelfs achteruitgegaan én in het gebied van GCB voorkomen een positieve trend in de monitoringslocaties;

In 2030 is dit 50 %.

Bijen:

- 31 soorten in Bijenlandschap met NL trend ≤ 0 volgens Rode Lijst 2018
- **77% (of 68 %)** hiervan heeft positieve 'trend' in Bijenlandschap

Zweefvliegen:

- 48 soorten in Bijenlandschap met NL trend ≤ 0 volgens Rode Lijst 2024
- **74% (of 52 %)** hiervan heeft positieve 'trend' in Bijenlandschap

Landelijke trend negatief, trend Bijenlandschap positief

Geelstaartklaverzandbij

Kaal doflijfje

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

2. In 2023 is de totale soortenrijkdom in het gebied toegenomen met 10 % t.o.v. 2015;
- In 2030 is dit 20 %.

Bijen:

- Van 68 soorten in 2015 naar 91 in 2024 -> toename met 25 %.

Zweefvliegen:

- Van 85 naar 79 -> kleine afname.

Nieuwkomers in 2024

Meerjarige groefbij: nieuw voor Nederland
In Elfenbaan bij Hazerswoude en in Archeon
Ook nieuw in België

Nieuwkomers in 2024

Vierbandgroefbij

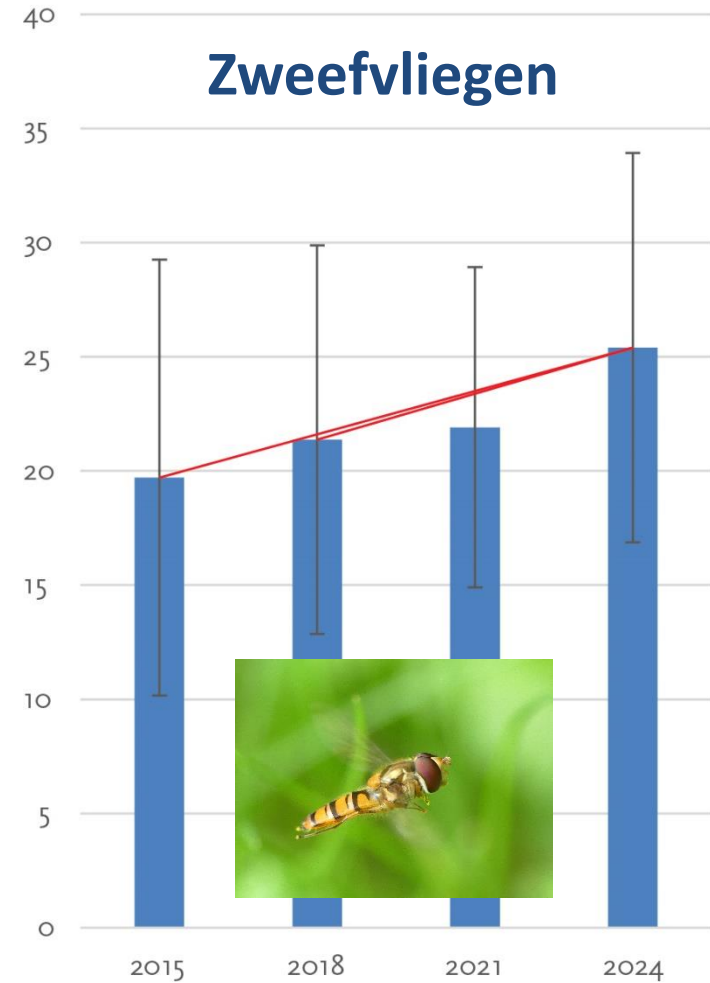
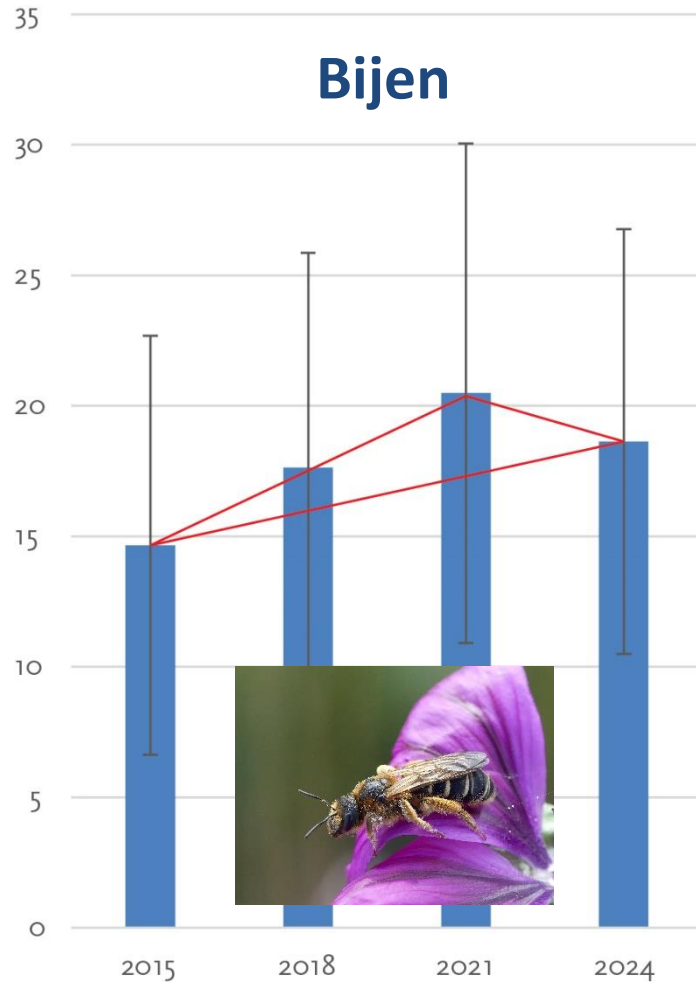

Moerasglimlijfje

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

3. In 2023 is de gemiddelde soortenrijkdom per monitoringslocatie toegenomen met 15 % t.o.v. 2015
 - In 2030 is dit 30 %

Gemiddeld aantal soorten per locatie

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

In 2023 is de gemiddelde soortenrijkdom per monitoringslocatie toegenomen met 15 % t.o.v. 2015

In 2030 is dit 30 %

Bijen:

- Van 14,8 soorten in 2015 naar 18,6 in 2024 -> toename van 26 %

Zweefvliegen:

- Van 19,7 in 2015 naar 25,4 in 2025 -> toename van 31 %

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

In 2023 is de weidebij in areaal toegenomen
t.o.v. 2015

Weidebij:

2015:	1 locatie
2018:	2 locaties
2021:	3 locaties (+ Matilo)
2024:	5 locaties (+ Matilo)

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

5. In 2023 komen de geelstaartklaverzandbij, de klaverdikpoot, de veenhommel, de zwartbronzen zandbij en de zwartgespoorde houtmetselbij weer voor in het gebied.

- ✓ Geelstaartklaverzandbij: komt sinds 2018 op enkele plekken voor
- ✓ Klaverdikpoot: komt sinds 2018 op enkele plekken voor
- ? Veenhommel: eenmaal gevonden, nog geen populatie bekend
- ? Zwartbronzen houtmetselbij: in 2022 buiten monitoring om 1x gevonden
- ✓ Zwartgespoorde houtmetselbij: in 2018 voor het eerst, in 2024 op drie plekken

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

In 2030 zijn de weidebij, de geelstaartklaverzandbij, de klaverdikpoot, de veenhommel, de zwartbronzen houtmetselbij en de zwartgespoorde houtmetselbij in areaal toegenomen t.o.v. 2030.

Dit zal de toekomst moeten leren.

Zeven doelstellingen Bijenlandschap

In 2030 komen de zandhommel en de moshommel weer voor in het gebied.

Zandhommel: dichtstbijzijnde vondsten in Alblasserwaard en Spijkenisse

Moshommel: dichtstbijzijnde vondsten in 2024 in Berkel en Rodenrijs (10 km van Bentwoud)

Rode Lijst-soorten in Bijenlandschap

Bijen: 113 soorten – 19 van Rode Lijst

Zweefvliegen: 110 soorten - 18 van Rode Lijst

13 soorten van moeras / oevers
4 soorten van graslanden
-> (*overlap met moeras / oevers*)
4 soorten van struweel / bos

Rode Lijst-soorten in Bijenlandschap

Locaties met 4 of 5 zweefvliegen van RL in 2024:

- Elfenbaan Vak 1, 4 en 5
- Mattenkade (Koudenkerk a/d Rijn)
- Ruige Kade (Leiderdorp)
- Broekwegkade (Zoetermeer)

Locaties met 6 of meer bijen van RL in 2024:

- Bentwoud (gem. Alphen a/d Rijn)
- Matilo (Leiden)

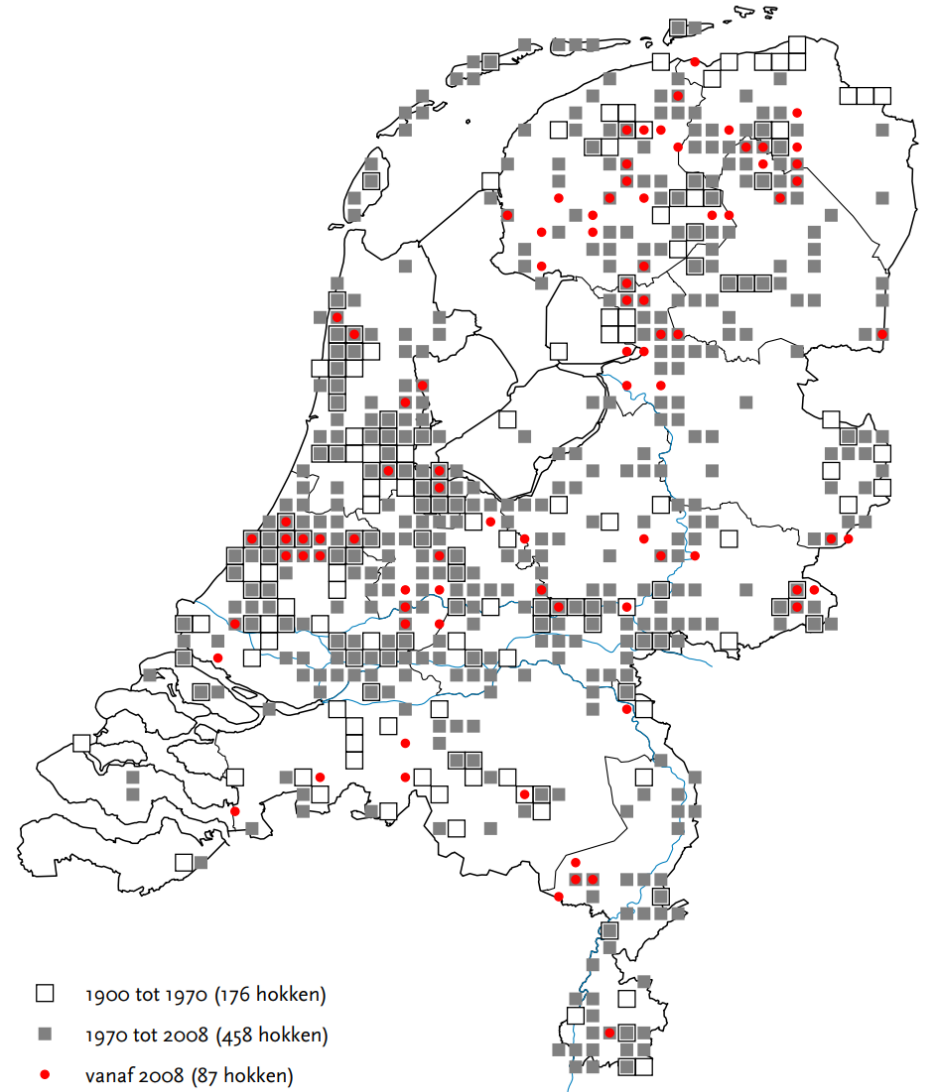
Kwetsbaar

Moerasplatvoetje

Platycheirus scambus

Trend sinds 1950: -91 %

Bijenlandschap 2024:
Oostvlietpolder (Leiden)
Ruige Kade (Leiderdorp)

Bedreigd

Kortsprietkorsetzweefvlieg

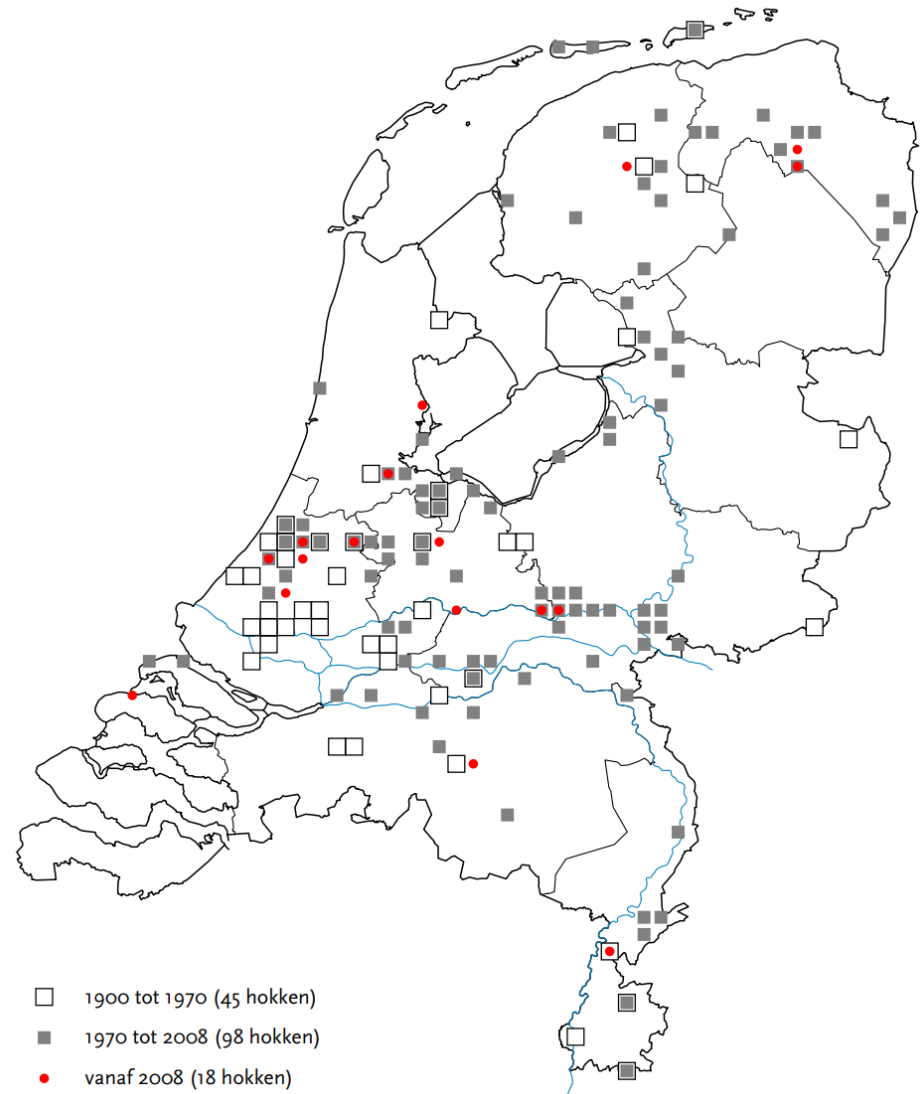
Neoascia geniculata

Trend sinds 1950: -83 %

Bijenlandschap 2024:

Elfenbaan Vak 4 & 5 (Hazerswoude

Mattenkade (Koudenkerk a/d Rijn)

Waar gaat het goed?

Leiderdorp, Ruige Kade: gefaseerd maaibeheer

Waar gaat het goed?

Heineken: gefaseerd maaibeheer, kruidenruigte

Waar gaat het goed?

Zoetermeer, Westerpark: gefaseerd maaibeheer

Waar gaat het goed?

Ook buiten monitoringslocaties op veel plekken tegenwoordig beter maaibeheer.

Waar kan het beter?

Koudenkerk a/d Rijn, Mattenkade

Waar kan het beter?

Zoetermeer, Broekwegkade (zuid)

Inrichting en beheer zweefvliegen

- Meer aandacht vochtige biotopen: natuurlijke oevers (gradiënten, geen beschoeiing), natte graslanden
 - Meer aandacht bos: bosrandbeheer (mantel-/zoomvegetaties, geleidelijke overgangen, inhammen), dood hout, oude bomen
 - Gefaseerd beheer, variatie in structuur, mozaïek
-

Dank voor uw aandacht!

